

Vita käppen

Synskadades bästa hjälpmedel
för orientering, förflyttning och
signalering.

iris
hjälpmedel
irishjalpmedel.se

Vita käppen är ett multifunktionellt hjälpmedel för personer med synnedsättning som skapar en större rörelsefrihet för individen samtidigt som det bidrar till normaliseringen av funktionsvariationer i samhället.

Ju fler som använder vita käppen, desto starkare blir närvaron av personer med synnedsättning i det offentliga, vilket motverkar fördomar och okunskap samtidigt som det skapar en inkluderande miljö med ökad tillgänglighet för alla.

Innehållsförteckning

Vita käppen – symbolen för synnedsättning	4
--	----------

Rehabilitering	5
-----------------------	----------

Käppteknik	6
-------------------	----------

Teleskopkäppar med expander	6
-----------------------------	---

Vikbara käppar	6
----------------	---

Markeringskäpp	7
-----------------------	----------

Nordisk markeringskäpp	7
------------------------	---

Teknikkäpp	8
-------------------	----------

Ultraflex vikbar käpp med teleskopdel	8
---------------------------------------	---

Nordisk teknikkäpp hopfällbar	8
-------------------------------	---

Teleskopkäpp Kellerer	9
-----------------------	---

Teleskopkäpp Ultralätt	9
------------------------	---

Barnkäpp	9
----------	---

Stödkäpp	10
-----------------	-----------

Doppskor	10
-----------------	-----------

Tillbehör	10
------------------	-----------

Vita käppen

Symbolen för synnedsättning

Enligt många personer med grav synnedsättning eller blindhet är den vita käppen det i särklass viktigaste hjälpmedlet. Den kan ge frihet, trygghet och hjälp när du behöver det i och med sitt välkända symbolvärde.

För att använda den vita käppen på ett säkert och effektivt sätt krävs noggrann utprovning. Syncentralerna erbjuder såväl käppurval samt grundläggande träning. Ofta behövs flera olika käppar för att täcka en persons olika behov av olika typer (som markerings- och teknikkäppar), olika längd, doppskor och funktion. Det behövs minst en vit käpp i reserv om den skulle gå sönder eller bli skadad under användning.

Med Sveriges bredaste sortiment av MDR-klassade vita käppar kan Iris Hjälpmedel matcha de flesta behov. Vi arbetar med noggrant utvalda tillverkare, för att kontinuerligt förbättra produkterna på ett hållbart sätt.

Iris Hjälpmedel har sina rötter i synskadad rörelsen från 1900-talets början och är en av Europas äldsta synhjälpmedelsföretag. En av de mest etablerade produktgrupperna är den vita käppen, som utvecklades efter andra världskriget.

Försäljningen skedde ursprungligen genom De Blindas Försäljnings Aktiebolag, som även sålde borstar och textilprodukter tillverkade av synskadade hantverkare. 1997 bildades **Iris Hjälpmedel AB** i sin nuvarande konstellation, bland annat med utveckling och distribution av vita käppar.

Sedan 2015 ingår bolaget i börsnoterade Indutrade AB, vilket borgar för långsiktig utveckling och trygghet.

Åsa Lodin,
vd Iris Hjälpmedel

Rehabilitering

Självständig förflyttning och orientering är avgörande för synskadade att leva ett aktivt och inkluderat liv.

Alla med synnedsättning har rätt till grundläggande orienterings- och förflyttningsteknik, träning baserad på individuella behov och information om nya hjälpmedel. Sedan 2001 finns standarder för orientering och förflyttning, som omfattar fyra målgrupper:

1. O&F med markeringskäpp eller stödkäpp
2. O&F i hemmiljö med teknikkäpp
3. O&F i känd närmiljö med teknikkäpp
4. O&F i okänd närmiljö med teknikkäpp.

För varje standard har det formulerats ett kvalitetsmål, som ska tillförsäkra att varje person får en god och säker rehabilitering. Färdighetsträningen är baserad på tre nivåer. Detta är ett minimum av tid och innehåll. Standards utgår alltid från en lägsta nivå för att möta de mest elementära behoven och omfattar 90–110 träningstillfällen, individuellt eller i grupp.

Lisbeth Axelsson Lindh

Fil. kand. pedagogik och administrativ teknik

Käppteknik

Valet av teknikkäpp är centralt för att självständigt kunna orientera och förflytta sig. Särskilt gäller detta nybörjare som ska lära sig använda teknikkäpp för första gången.

Käppen bör vara tillräckligt lång i relation till personens längd så den hinner varna för hinder. Den bör vidare vara både lätt och tillräckligt stabil, balanserad och hållbar så den möjliggör att fånga upp hinder och ge information från omgivningen via ljud och vibrationer i käppen. Här kan en vikbar käpp upplevas som något mindre stabil.

Personer behöver ges möjlighet att utvärdera olika modellers hanterbarhet med diagonal-, pendel- och glidteknik samt även gärna i trappor. Val av doppsko behöver ägnas särskild uppmärksamhet där hänsyn tas till personens sätt att använda käppen och särskilt till underlaget. Det är viktigt att användaren får god och långvarig träning i att använda vald teknikkäpp för att integrera den i sin egen kropp och i vardagen.

Initialt kan dock personer uppleva att den vita käppen gör dem mer synliga och utmärkande. Lämpligt är då att erbjuda samtal och att träffa andra som använder vit käpp.

Inger Berndtsson

Universitetslektor, docent i pedagogik
Institutionen för pedagogik och specialpedagogik
Göteborgs universitet

Hantering av teleskopkäppar med expander

Teleskoplösningen är främst den känsliga punkten. Den undre delen skjuts in och ut vilket gör att damm och smuts kan följa med i skarvarna och påverka expandern.

Ta för vana att torka av den nedre delen med en trasa.

För teleskopkäppar, kolfiber i synnerhet, är den känsligaste punkten att man låser för hårt i kombination med stora temperaturskillnader, vilket gör materialet sprödare.

Vrid inte för hårt och ta för vana att torka av käppdelarna med en trasa.

Hantering av vikbara käppar

Gummibandet nöts av den vikbara käppens skarvar vid ut- och infällning. Käppen Ultraflex har ett specialtillverkat gummiband som består av ett 20-tal High Quality gummiband inbäddade i ett elastiskt hölje. Detta i kombination med hårdanodiserade aluminiumfogar minskar friktionen och höjer livslängden väsentligt. Ojämnheter kan åtgärdas med till exempel nagelfil.

Torka regelbundet av käppen med lätt fuktad trasa och mildt rengöringsmedel (typ diskmedel), särskilt vid dåligt väder (som snöfall och regn).

Markeringskäpp

En markeringskäpp är ofta den första käpp som erbjuds en person med synnedsättning eller blindhet. Den används framför allt för att visa för omgivningen att man är synskadad och för användning i känd inomhusmiljö. Den är lättare och kortare än en teknikkäpp och hopfällbar. Även för rutinerade personer med synnedsättning kan markeringskäppen vara ett viktigt hjälpmedel i specifika situationer, exempelvis vid kortare förflyttningar eller i miljöer där man inte behöver teknikkäppens fulla räckvidd och funktionalitet.

Markeringskäppen har ett gummiband för att hålla ihop den i hopfällbart läge. Käppen kan förses med kähphållare för att hänga den på ett bord.

Nordisk markeringskäpp

Den nordiska markeringskäppen är utformad för att vara lätt och flexibel. Den är hopfällbar och hålls samman med ett gummiband när den inte används. Käppen kan utrustas med två olika handtag: ett multigrepphandtag eller en knapp.

Käppens stomme är tillverkad av armerad kolfiber, vilket ger styrka och hållbarhet utan att addera onödig vikt. Skarvarna är anodiserade för att säkerställa bästa möjliga passform och stabilitet.

Käppen är utrustad med vita reflexer för att öka synligheten. Handtagsknoppen är konisk och tillverkad av svart plast, medan multigrepphandtaget är 20 cm långt och tillverkat av mjukt gummi för ett bekvämt grepp. Doppskon är kulformad, 20 mm i diameter, och tillverkad av slitstarkt nylon. Samtliga delar finns tillgängliga som reservdelar.

Markeringskäpp med knapp finns i längderna 70 cm till 135 cm.

Markeringskäpp med multigrepp finns i längderna 70 cm till 135 cm.

Minikäpp Partypinnen

Ibland behöver man en extra liten käpp, till exempel på fest eller teater.

Iris Hjälpmedel erbjuder en 7-delad markeringskäpp med knapp, där delarna är kortare än på vanliga käppar. Det gör den enkel att förvara i väskan eller hålla i handen. Partypinnen är 100 cm lång.

Markeringskäpp Nordisk
med knapp 5-delad

Teknikkäpp

En teknikkäpp används, precis som en markeringskäpp, för att signalera till omgivningen att man har en synnedsättning eller är blind. Utöver detta har teknikkäppen en aktiv funktion genom att hjälpa användaren att orientera sig i omgivningen.

Den används för att känna av underlaget, hitta den bästa vägen förbi hinder och upptäcka ojämnheter. Jämfört med en markeringskäpp är teknikkäppen både längre och stabilare. Valet av teknikkäpp är mycket individuellt och kräver ett brett utbud av både käppmodeller och doppskor för att passa olika användares behov och preferenser.

Det finns flera olika typer av teknikkäppar:

- Teleskopkäpp
- Hopfällbar käpp
- Hopfällbar käpp med teleskopdel

Val av käpp och doppskor styrs exempelvis av:

- Vilken käppteknik man använder
- Om man är rörlig eller stillasittande
- Om man rör sig fort eller långsamt
- Om man är hårdhänt eller försiktig
- Om man har lång eller kort erfarenhet
- Om man nyttjar ledarhund
- Vilken miljö man går i (hemmamiljö, köpcentrum och affärer, främmande miljöer)
- Vilket underlag man går på (grus, asfalt, terräng, snö)
- Om man vill ha en vikbar käpp, en teleskopkäpp eller en lättviktskäpp i väskan.

Ultraflex vikbar käpp med teleskopdel

En av de mest populära käpparna, Ultraflex, tillverkas av tyska finmekaniska företaget Comde. Käppen är välbalanserad, mycket robust och en mycket bra sensorisk transportör. Den är vikbar med delar på 25 cm eller 28 cm. De anodiserade fogarna har olika hårdhet för att ge maximal låsning och därmed stumhet. Handtaget är greppvänligt bokträ. Den är dessutom teleskoperande för att få så exakt längd som möjligt. Idag finns 10 längder som täcker spannet 82 cm till 171 cm (inklusive standarddoppsko).

Nordisk teknikkäpp hopfällbar

Den nordiska teknikkäppen är hopfällbar och utrustad med ett mjukt gummihandtag för bekvämt grepp. Den hålls samman med ett gummi-band när den inte används. Käppens stomme är helt reflekterande och tillverkad av armerad kolfiber, vilket gör den både lätt och tålig. De koniska skarvarna i anodiserat aluminium säkerställer att sektionerna låses fast ordentligt när käppen fälls ut, vilket gör den stabil och stadig ("stum") vid användning. Dessa skarvar minimerar också slitage på det gummiband som håller ihop käppen. Teknikkäppen finns i 16 olika längder, från 90 cm till 165 cm.

Teleskopkäpp Kellerer

Teleskopkäpp Kellerer består av två delar som kan skjutas in i varandra för att justera längden. När önskad längd är inställd, vrids delarna mot varandra för att fixera käppen i den positionen. Inuti den övre delen av käppen finns en expanderlösning som hjälper till att hålla käppen stabil. Kellererkäppen, som är tillverkad i Tyskland, anses vara av premiumkvalitet. Den är välbalanserad, ger en fast känsla vid användning och är slitstark även vid stora temperaturskillnader. Käppen har ett greppvänligt handtag i röd plast och finns i tre olika längder med justeringsspann från 70 cm till 160 cm.

Teleskopkäpp Ultralätt

Som alternativ finns en lättviktskäpp i kolfiber som heter Ultralätt. Den är lämplig för till exempel användare med belastningsproblem. Den består precis som Kellerer av två delar som skjuts in i varandra. Det unika med käppen är dess mycket låga vikt. Den kortaste varianten väger endast 120 g. En annan fördel är dess behagliga och lätta korkhandtag. Käppen finns i 3 längder från 125 cm till 175 cm.

Barnkäpp

Nordiska teknikkäppen för barn är hopfällbar. Den har ett golfhandtag anpassat för en mindre hand, är 4-delad och kan hållas ihop med en elastisk ögla. Käpparna finns i längder mellan 60 cm och 110 cm.

Stödkäpp

Nordisk stödkäpp är en stabil vit stödkäpp för synskadade som ger avlastning för ben och höfter. Den kan utrustas med både käpphållare och isdubb. Justering av längd inom varje spann sker med enkel skruvgängning och åtdragen låskrage. Detta gör att käppen inte kan skjutas ihop av misstag. Nordisk stödkäpp finns i tre olika längder, från 64 till 104 cm.

Nordisk stödkäpp

Skyddsfodral vikbar käpp

Tillbehör

Som tillbehör finns en praktisk käppväska så att användaren slipper lägga en smutsig käpp i väska eller på en stol. Det finns också ett antal käpphållare varav en väggfast.

Doppskor

Alla våra doppskor är utformade för olika tekniker, underlag och miljöer, och går att korsvis användas mellan nämnda käppar. Det finns ett stort antal doppskor i olika vikt, material och konstruktion som lämpar sig för olika situationer och miljöer. Rätt doppsko till rätt käpp matchat mot miljö och personlig teknik gör avgörande skillnad för användaren. Majoriteten av alla doppskor är utrustade med europafäste för doppskor. Om käppens infästning är gjord av plast bör även doppskons fäste vara av plast. Detta för att minska onödigt slitage på infästningen.

Skötselråd för doppskor

Kontrollera slitage på doppskohuvudet samt, för rullande doppskor, även kullagret.

På www.irishjalpmedel.se/bruksanvisning-och-skotselrad/content finns skötselråd för samtliga käppar i vårt sortiment.

Exempel på vita käppar och doppskor

Teknikkäpp Ultraflex
vikbar, 5-delad

Teknikkäpp Nordisk
vikbar, 5-delad

Markeringskäpp Nordisk
med multigrepp, 5-delad

Doppsko fast 22 mm
i keramik

Doppsko 25 mm päron-
formad fast POM svart

Snöboll 80 mm i hårdplast
100 g till Ultraflex & Kellerer

Doppsko rullande boll
formad POM svart

Doppsko rullande hjul
7,6 cm fram/bak

Doppsko rullande
pathfinder 360

Hela vårt utbud av vita käppar och doppskor hittar du på
www.irishjalpmedel.se/Kappar-sv-1236/pm

Besök oss på
irishjalpmedel.se

iris
hjälpmedel
irishjalpmedel.se